

**НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ**

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
телекс 131018 NBNK UX, 131251KIJ UX
e-mail: nbu@bank.gov.ua

**NATIONAL BANK
OF UKRAINE**

9, Instytutska Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
telex 131018 NBNK UX, 131251KIJ UX
e-mail: nbu@bank.gov.ua

22.06.2015 № 25-0000943081

на № 396-05-265 від 04.06.2015

Голові Верховної Ради України
Гройсману В. Б.

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань фінансової
політики і банківської діяльності
Рибалці С. В.

✓ Народному депутату України
Рудику С. Я.

вул. Банкова, 6-8,
м. Київ, 01008, Україна

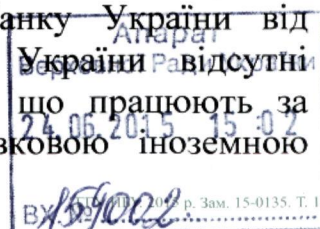
Щодо діяльності пунктів обміну валют

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув депутатське звернення Рудика С. Я. від 04.06.2015 № 396-05-265 (далі – звернення) щодо діяльності пунктів обміну валют та повідомляє таке.

Інструкцією про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 12.12.2002 № 502, встановлено порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій з готівковою іноземною валютою на території України для уповноважених банків, фінансових установ та національного оператора поштового зв'язку, які отримали від Національного банку генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій (далі – генеральні ліцензії), їх кас, пунктів обміну іноземної валюти та пунктів обміну іноземної валюти, що відкриваються банком, фінансовою установою на підставі укладених агентських договорів з юридичною особою-резидентом.

За даними статистичної звітності, яка надається банками та фінансовими установами до Національного банку згідно з Правилами організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затвердженими постановою Правління Національного банку України від 19.03.2003 №124, станом на 01.06.2015 на території України відсутні зареєстровані пункти обміну валют як власні, так і ті, що працюють за агентськими угодами. Валютно-обмінні операції з готівковою іноземною

1424580

валютою здійснюються банками та фінансовим установами через їх операційні каси.

Згідно зі статтею 13 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 № 15-93 Національний банк є головним органом валютного контролю, що забезпечує виконання уповноваженими банками функцій щодо здійснення валютного контролю згідно з цим Декретом та іншими актами валютного законодавства України. В свою чергу, уповноважені банки, фінансові установи та національний оператор поштового зв'язку, які отримали генеральні ліцензії, здійснюють контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами і нерезидентами через ці установи.

Порядок щодо організації та проведення Національним банком перевірок стосовно дотримання вимог валютного законодавства України, а також перелік установ та осіб, що є об'єктами таких перевірок, визначений Положенням про порядок проведення виїзних, невиїзних (камеральних) перевірок щодо дотримання банками, іншими фінансовими установами, національним оператором поштового зв'язку вимог валютного законодавства України та перевірок пунктів обміну іноземної валюти на території України, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 21.09.2007 № 338.

Оскільки пункти обміну валюти, про які йдеться у зверненні, є нелегальними і працюють без ліцензії Національного банку, вони не є об'єктом перевірок Національного банку і відповідно центральний банк держави позбавлений можливості для здійснення їх перевірок та застосовування відповідних санкцій.

При цьому за результатами моніторингу ситуації на валютному ринку України Національний банк систематично надсилає інформацію про діяльність незаконних пунктів обміну валют до правоохоронних органів з проханням вжити заходи щодо припинення незаконного здійснення ними валютно-обмінних операцій. Однак на даний час, інформація про притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності, зокрема, кримінальної, від правоохоронних органів до Національного банку не надходила.

Одночасно повідомляємо, що Національний банк звернувся до Міністерства внутрішніх справ України (лист від 11.06.2015 № 25-00010/40230, копія додається) з проханням здійснення оперативного реагування на інформацію щодо таких пунктів обміну валют.

Додаток: згадане на 3 арк.

З повагою,

Заступник Голови
Національного банку України

Я.В. Смолій

11.06.2015
№ 25-00000 / 40230

Міністру внутрішніх справ України
Авакову А.Б.

Щодо припинення протиправної
діяльності незаконних суб'єктів
підприємницької діяльності (пунктів
обміну іноземної валюти)

Шановний Арсене Борисовичу!

Висловлюючи Вам і очолюваному Вами Міністерству повагу і сподівання на подальше плідне співробітництво, Національний банк України (далі – Національний банк) звертає увагу на проблему, яка створює потенційну загрозу функціонування банківської системи країни та стрімкого розвитку тіньового сектору, у зв'язку з чим потребує особливої уваги і оперативного вирішення. Мова йде про наступне.

Відповідно до пункту 14 ст. 7 Закону України «Про Національний банк України» Національний банк здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій. Згідно із ст. 13 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» Національний банк є головним органом валютного контролю, що забезпечує виконання уповноваженими банками функцій щодо здійснення валютного контролю згідно з цим Декретом та іншими актами валютного законодавства України. В свою чергу, уповноважені банки, фінансові установи та національний оператор поштового зв'язку, які отримали від Національного банку генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій, здійснюють контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами і нерезидентами через ці установи.

Інструкцією про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 12.12.2002 № 502, встановлено правовий механізм проведення таких операцій з готівковою іноземною валютою на

1424538

території України для уповноважених банків, фінансових установ та національного оператора поштового зв'язку, які отримали генеральні ліцензії, їх кас, пунктів обміну іноземної валюти та пунктів обміну іноземної валюти, що відкриваються банком, фінансовою установою на підставі укладених агентських договорів з юридичною особою – резидентом. Він містить, зокрема, порядок здійснення операцій з готівковою іноземною валютою, особливості проведення валютно - обмінних операцій, включаючи здійснення ідентифікації осіб відповідно до законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, контроль та відповідальність за порушення порядку здійснення таких операцій.

Водночас, за даними статистичної звітності, яка надається банками та фінансовими установами до Національного банку згідно з Правилами організації статистичної звітності, що подається до Національного банку, затвердженими постановою Правління Національного банку України від 19.03.2003 № 124, станом на 01.06.2015 на території України відсутні зареєстровані пункти обміну валюти як власні, так і ті, що працюють за агентськими угодами, а валютно – обмінні операції з готівковою іноземною валютою здійснюються банками та фінансовими установами через їх операційні каси.

Порядок організації та проведення Національним банком перевірок дотримання вимог валютного законодавства України, а також перелік установ та осіб, що є об'єктами таких перевірок, визначений Положенням про порядок проведення виїзних, невиїзних (камеральних) перевірок щодо дотримання банками, іншими фінансовими установами, національним оператором поштового зв'язку вимог валютного законодавства України та перевірок пунктів обміну іноземної валюти на території України, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 21.09.2007 № 338. В той же час, проведеними працівниками Національного банку перевірки виявлено факти функціонування, як в м. Києві, так і інших регіонах України, численних пунктів обміну іноземної валюти, що всупереч чинному законодавству, працюють без ліцензії Національного банку, і які не є об'єктами перевірки Національним банком та застосування до них відповідних санкцій. При цьому слід підкреслити, що працівники Національного банку, які не допускаються співробітниками вищевказаних пунктів обміну іноземної валюти до перевірок, не мають відповідних правових важелів для впливу на цю ситуацію.

У зв'язку з цим, на думку Національного банку, діяльність службових осіб та працівників таких пунктів обміну іноземної валюти, зокрема, може містити ознаки злочинів, передбачених ст.ст. 190 (Шахрайство), 200 (Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення), 205 (Фіктивне підприємництво), 205-1 (Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців), 209 (Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом), 212 (Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), 358 (Підроблення документів, печаток, штампів та

бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів) тощо Кримінального кодексу України.

На виконання вимог ст. 18 Закону України «Про організаційно – правові основи боротьби з організованою злочинністю» відповідні відомості з вказаних питань впродовж 2014-2015 років систематично передавались Національним банком відповідним правоохоронним органам, у тому числі Міністерству внутрішніх справ України. Зокрема, листами №09-105/4603 від 19.03.2014, №09-105/8652 від 19.05.2014, №09-105/20543 від 07.11.2014, №09-105/21109 від 14.11.2014, №09-105/4544 від 18.03.2015, №28-210/50157 від 08.09.2014, №28-210/55236 від 29.09.2014, №28-210/55577 від 30.09.2014, №28-210/55571 від 30.09.2014, №28-210/74168 від 11.12.2014, №28-210/74453 від 12.12.2014, №28-210/74818 від 15.12.2014, №28-210/78786 від 29.12.2014, №28-210/78894 від 30.12.2014, №28-210/79176 від 31.12.2014, №28-210/79182 від 31.12.2014, №28-210/79186 від 31.12.2014, №28-210/79192 від 31.12.2014, №28-210/872 від 09.01.2015, №28-210/1227 від 12.01.2015, №28-210/4679 від 26.01.2015, №28-210/4680 від 26.01.2015, №28-210/13766 від 03.03.2015, №28-210/13768 від 03.03.2015, №25-00010/21392 від 31.03.2015, №25-00010/35445 від 25.05.2015. В той же час, інформація про притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності, зокрема, кримінальної, від органів внутрішніх справ до Національного банку не надходила.

На підставі викладеного, відповідно до ст.ст. 2, 10, 11 Закону України «Про міліцію», які визначають основні завдання, обов'язки та права міліції, прошу Вас вжити додаткових заходів щодо припинення діяльності незаконних пунктів обміну іноземної валюти, а також причин і умов, що їй сприяють. Будемо вдячні за інформування Національного банку про результати розгляду цього звернення.

У разі необхідності, Національний банк готовий повторно надати наявну інформацію щодо адрес, за якими було виявлено пункти обміну іноземної валюти, що працюють без ліцензії Національного банку.

З повагою

Перший заступник Голови
Національного банку України

О.В.Писарук